

Onderwerp Uitvoeringsprogramma 'De maat is vol' (Alcohol&Jongeren)

Steller J.E. Mackenzie

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 40 14 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk HV13.3749332

Datum **10 JUL 2013** Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Op 19 december 2012 stelde uw raad de kadernota 'De maat is vol' vast. In deze nota zijn de uitgangspunten, doelen en speerpunten voor ons beleid om het (overmatig) alcoholgebruik onder jongeren te voorkomen verwoord. Bij de bespreking van de kadernota gaf u aan in te stemmen met het gekozen ambitieniveau en gaf u ons opdracht tot het opstellen van een uitvoeringsprogramma voor de periode 2013-2016. U verzocht ons tevens om aandacht te besteden aan het alcoholgebruik onder studenten. Met deze brief bieden wij u het door ons vastgestelde programma ter kennisneming aan en beantwoorden wij uw vraag met betrekking tot de studenten.

Het uitvoeringsprogramma 'De maat is vol' is gestoeld op de vier pijlers uit de kadernota: draagvlak, (vroeg)signalering&zorg, regelgeving en handhaving. In samenwerking met vele betrokkenen, waaronder in het bijzonder jongeren en Jimmy's Groningen (de jongereninformatiewinkel) is gewerkt aan een samenhangend, elkaar versterkend pakket van maatregelen die zonder al te hoge kosten de komende vier jaar kunnen worden uitgevoerd. Het uitgangspunt van een eigen rol voor jongeren, ook als ingang naar hun (soms moeilijk bereikbare) ouders komt in meerdere maatregelen terug. Bij de pijlers 'regelgeving' en 'handhaving' kon op sommige punten nog geen concrete invulling worden gegeven en zijn dus maatregelen in algemene bewoordingen opgenomen. Deze worden uitgewerkt in de nog vast te stellen wijzigingsverordening APVG in het kader van de invoering per 1 januari jl. van de nieuwe Drank- en Horecawet (veiligheidsportefeuille). Deze zal in de loop van dit najaar ter besluitvorming worden aangeboden aan de raad.

Wij menen met dit uitvoeringsprogramma een aanpak te hebben gekozen die recht doet aan het ambitieniveau van de door u vastgestelde kadernota. De maatregelen vormen een uitgebalanceerde mix van preventie en handhaving. Bij verschillende activiteiten spelen tot ons genoegen jongeren zelf de hoofdrol.

Zo zijn er plannen voor een door jongeren zelf op te zetten en uit te voeren campagne rond de verhoging van de leeftijdsgrens voor alcohol van 16 naar 18 jaar. Onderzocht wordt of een door jongeren gerund alcohol- rook en drugsvrij café haalbaar is. Zelfs aan de handhaving van de spelregels rond alcoholverstrekking aan jongeren leveren jongeren straks zelf een bijdrage.

Bij de ontwikkeling van het uitvoeringsprogramma is gebleken dat ons streven om het alcoholgebruik onder jongeren te voorkomen dan wel te beperken door alle betrokken wordt gesteund, ook al is er soms sprake van tegengestelde belangen. Dat geldt bijvoorbeeld voor de verstrekkers van alcohol: met name reguliere Horeca en de detailhandel geven aan graag mee te werken aan onze doelen waar het gaat om jongeren onder de 18 jaar. Het geldt ook voor de jongeren zelf: zij blijken veelal begrip te hebben voor het aanscherpen van de regels, maar verwachten dan wél een consequente houding van de overheid als het gaat om handhaving.

In de gesprekken met de actoren op dit terrein is ons veelvuldig gewezen op de beperkingen die het gevolg zijn van bezuinigingen en de noodzaak tot prioritering. Tegelijkertijd bleek de bereidheid om mee te denken over wat gegeven de omstandigheden wél mogelijk is groot. Dit leidde soms, zoals ten aanzien van de bijdrage van de politie, tot de keuze voor de focus op 'mindset' en een incidentele, gerichte inzet in plaats van structurele, brede aandacht. Of het leidde tot eigen initiatief, zoals een vrijwillig alcoholkeurmerk voor sportverenigingen. Of tot een kritische zelfreflectie, zoals ten aanzien van de opbrengst van voorlichting over alcohol in het basisonderwijs – daar kunnen de beperkte middelen effectiever worden besteed. Wij verwachten dan ook van dit plan een gunstige kosten/batenratio. Overigens werken wij, juist met het oog op effectiviteit, provinciaal samen met gemeenten, GGD, politie en justitie binnen het convenant Alcohol&jongeren.

Het uitvoeringsprogramma belooft de periode tot eind 2016. Dan zal ook een proces- en effect-evaluatie plaatsvinden. De sturing op het uitvoeringsprogramma wordt gekoppeld aan het programmamanagement Samen Gezond in Stad, van waaruit de verbinding wordt gelegd met de Horecaregeling.

Naar aanleiding van uw verzoek om ook het alcoholgebruik onder studenten bij de uitvoering van de nota 'De maat is vol' te betrekken hebben gesprekken plaatsgevonden met de grootste verenigingen. Uit deze gesprekken, en ook uit informatie van de Bijzondere Opsporings Ambtenaren en de politie komt het beeld naar voren dat de verenigingen zich over het algemeen goed aan de vergunningsvoorwaarden houden. Er is sprake van geformaliseerd intern beleid waar sociale controle deel van uitmaakt. Eén vereniging heeft voor de introductieperiode een algemeen alcoholverbod ingevoerd. Waar sprake is van zg. 'scholierenfeesten', bedoeld om leerlingen uit klas 6 van het Voortgezet Onderwijs kennis te laten maken met de vereniging, gelden specifieke regels om drankgebruik te voorkomen dan wel te beperken.

Overigens gaat het hier om jongeren boven de wettelijke alcoholleeftijd van 16 jaar; de verenigingen geven aan dat zij na de aanstaande verhoging van deze leeftijd per 1 januari 2014 geheel zullen afzien van het schenken van alcohol tijdens deze feesten.

Tenslotte wijzen wij u er op dat de risico's van overmatig alcoholgebruik ook worden gecommuniceerd bij de jaarlijkse voorlichting door de GGD aan eerstejaars studenten in de KEI-week.

Wij maken ons zorgen over het drankgebruik onder studenten, maar moeten ook keuzes maken. Op grond van genoemde bevindingen geven wij prioriteit aan de doelgroep jongeren onder de 18 jaar, waar immers de gezondheidsschade het grootst is. Wel willen wij in onze contacten met de Rijksuniversiteit en de Hanzehogeschool aandacht blijven vragen voor de gevolgen van overmatig drankgebruik onder studenten. Ook willen wij hierover in contact treden met de koepel van de studentenverenigingen in Groningen.

In het uitvoeringsprogramma hebben we onder punt A2.5 ons dan ook beperkt tot het vragen van aandacht voor het probleem en het informeren van de verenigingen over de consequenties van de nieuwe Drank- en Horecawet. Een aandachtspunt is daarbij de oneerlijke mededinging door studentenverenigingen. Deze vallen, net als verstrekkers van alcoholica in (sport)kantines, onder de werking van de (verplichte) verordening op paracommerciële instellingen die later dit jaar aan u zal worden voorgelegd. In deze verordening zullen de randvoorwaarden voor het verstrekken van alcohol in sport- club en buurthuizen en studentensociëteiten worden opgenomen.

Met deze kanttekeningen gaan wij over tot uitvoering van het programma 'De maat is vol'. Wij zullen u begin 2015 in een voortgangsrapportage informeren over de voortgang van de uitvoering, en eind 2016 in een eindverslag over de resultaten van ons beleid.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

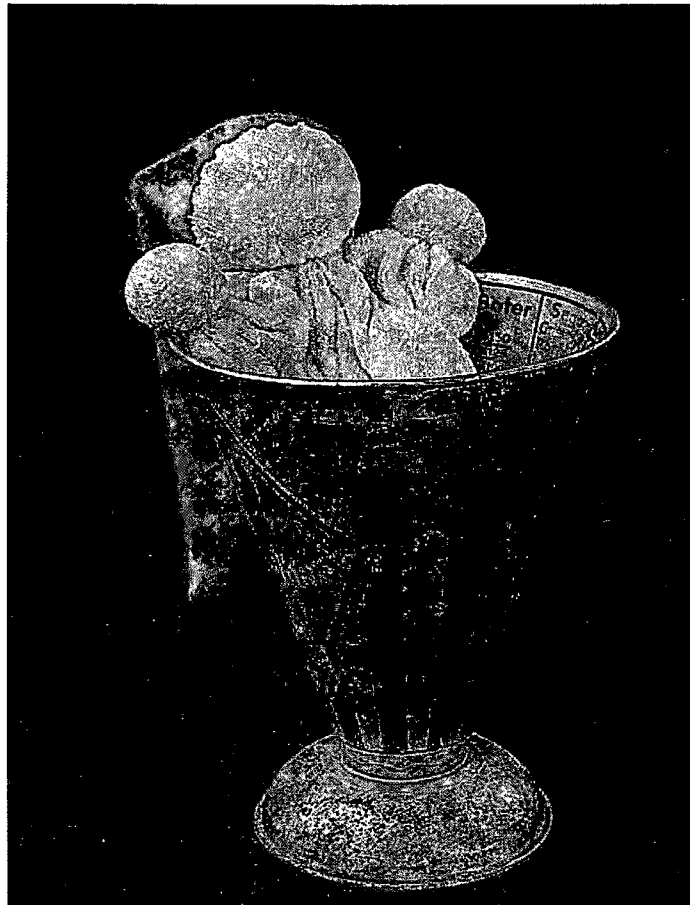
de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

(-)

UITVOERINGSPROGRAMMA

ALCOHOL & JONGEREN 2013-2016

DE MAAT IS VOL

Gemeente Groningen

juli 2013

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Communicatie	5
Deelprogramma A: draagvlak	6
Deelprogramma B: (vroeg)signalering en zorg	9
Deelprogramma C: regelgeving	11
Deelprogramma D: handhaving	13
Taaktoedeling per speler	15
Sturing	16
Financieel overzicht	17
Afkortingenlijst	19

CONCEPT

Inleiding

Op 19 december 2012 heeft de Raad de nota 'De maat is vol', over het beleid Alcohol & Jongeren 2013-2016 vastgesteld. Hiertoe is gesproken met onder meer jongeren zelf, Koninklijke Horeca Nederland, GGD Groningen (JGz en Sense), GGD Drenthe (projectleider 'Maklukzat'), Verslavingszorg Noord Nederland, Politie Noord Nederland, Trimbos Instituut, Stichting Terwille, Stichting Voorkom, Nieuwe Voedsel- en Waren Autoriteit, Huis voor de Sport, Jimmy's, Alfacollege, met studentenverenigingen en met een communicatieadviseur. Binnen de gemeente zijn oriënterende gesprekken gevoerd in de domeinen jeugd, onderwijs, sport en evenementenbeleid. Informatie in de sfeer van regelgeving en handhaving is daarnaast opgehaald uit de werkgroep die zich binnen de gemeente bezig houdt met de implementatie van de nieuwe Drank- en Horecawet.

Uit de gesprekken is een aantal opties naar voren gekomen voor de invulling van het uitvoeringsprogramma. In dit stuk worden achtereenvolgens de hoofdlijnen van de nota samengevat, wordt een indruk gegeven van de gevoerde gesprekken en wordt daar een aantal opties uit gedestilleerd. Deze worden tenslotte in een matrixmodel uitgewerkt naar concrete voornemens.

Nota 'de maat is vol'

Uitgangspunt van deze nota is dat jongeren onder de 16 (en binnenkort onder de 18) niet drinken. De praktijk is dat de meesten van hen dat wél doen; verkrijgbaarheid en de rol van de ouders lijken daarbij belangrijke factoren, evenals de uitgaanscultuur. De aanpak moet dan ook zo integraal mogelijk zijn: naast preventie (werken aan de 'voorkant') ook handhaving van regels (de 'achterkant'). Nu de gemeente in de nieuwe Drank- en Horecawet daarvoor per 1 januari 2013 meer mogelijkheden heeft gekregen zijn de voorwaarden daarvoor aanwezig.

De nota kiest voor een focus op VMBO- en MBO-jongeren en hun ouders, en voor samenwerking met alle betrokken partijen, inclusief verstrekkers van alcohol. Bij de aanpak dienen jongeren zelf een rol te spelen. Het beleid steunt op vier pijlers: draagvlak ('sense of urgency' en aansluiten op leefwereld jongeren), vroegsignalering & zorg (ketenaanpak), regelgeving (wijzigingsverordening APV) en handhaving (consequente en duidelijke controle).

Pijler Draagvlak: het gaat hierbij om het creëren van een gemeenschappelijk denk- en doekader. Het vestigen van een 'sense of urgency' bij de doelgroepen, en samenwerking zijn sleutelbegrippen. Dit is ook de pijler waarin jongeren zelf een belangrijke, zo niet de hoofdrol spelen.

Pijler vroegsignalering en zorg: het gaat hierbij om het signaleringsbekwamer maken van intermediairen, om het omzetten van signalering in een (integrale) aanpak en om het borgen van samenwerking bij (gevolgen van) overmatig alcoholgebruik.

Pijler regelgeving: de nieuwe Drank- en Horecawet geeft de gemeente de mogelijkheid om alcoholgebruik beter te reguleren. Soms werken vrijwillig afgesproken regels echter beter, omdat ze beter aansluiten bij specifieke situaties. Wettelijke regels kunnen worden aangevuld (en ook beter hanteerbaar worden gemaakt) door vrijwillig aangegane verplichtingen.

Pijler handhaving: regels stellen zonder ze in de praktijk te handhaving is weinig zinvol. Jongeren vragen zelf om duidelijke grenzen, en zijn vaak ook meer bereid die te respecteren dan wordt gedacht. En ze kunnen mogelijk zelfs zélf ook een rol spelen bij handhaving.

Bevindingen uit de gesprekken

Uitgangspunt in de gespreksronde was het zoeken naar parallelle belangen. In vrijwel alle gesprekken werd de noodzaak voor stevig beleid onderstreept. Ook werd actief meegedacht over mogelijkheden om het beleid te vertalen naar concrete (inter)acties. Tegelijkertijd was er scepsis te merken over de mate waarin de ambities ook daadwerkelijk konden worden omgezet in daden, met name als het gaat om handhaving. Opvallend is de veelheid aan ideeën om jongeren zelf actief te laten zijn. Ook werd herhaaldelijk gewezen op het belang van integrale regelgeving en handhaving en ook op de noodzaak tot samenwerking daarbij. Dat onderwerp raakt nauw aan de aanpassing van de APV als gevolg van de nieuwe Drank- en Horecawet. De maatregelen in dit plan zijn deels ontleend aan cq. berusten op de gewijzigde APV.

Focus

‘Meer focus’ is de opdracht voor de tweede nota Alcohol&jongeren. Focus kan worden gevonden door afbakening van doelgroepen en domeinen. Uit de nota komen de volgende doelgroepen naar voren:

- Jongeren in de leeftijd van 10-18 jaar, met de nadruk op lagere SES
- Ouders van jongeren van 10-18 jaar, met de nadruk op lagere SES
- Verstrekkers van alcohol: Horeca, supermarkten, sportkantines, buurthuizen etc.
- Intermediairen: onderwijs, zorg- en hulpverleners, beroeps- en belangenorganisaties

Omdat de praktijk uitwijst (zoals onder meer uit de evaluatie van de voorgaande nota Alcohol&Jongeren) dat rechtstreekse benadering van ouders zeer moeizaam is, en ouders die wél worden bereikt doorgaans al geïnformeerd en gemotiveerd zijn wordt gekozen voor het bereiken van de doelgroep ‘ouders’ via, of samen met hun kind.

De nota benoemt vier pijlers voor beleid:

- Draagvlak: informeren, vestigen van een ‘sense of urgency’, jongeren aan zet
- Vroegsignalering en zorg: vaardigheden bij professionals, sluitende keten
- Regelgeving: spelregels verkoop alcohol, vrijwillige beperkingen/afspraken
- Handhaving: toezicht op naleving regels, afspraken over zelfregulering

Met deze elementen ontstaat een matrix van doelgroepen en pijlers die kan worden gevuld met interventies die voldoen aan criteria die voortvloeien uit de nota:

- Uitvoerbaarheid en haalbaarheid interventies
- Draagvlak onder betrokkenen
- Interventies sluiten aan bij beleving (met name door jongeren)
- Interventies zijn duidelijk en zoveel mogelijk communiceerbaar
- Interventies dragen bij aan bewustwording
- Positieve insteek

Met alle genoemde ingrediënten is de basis voor het uitvoeringsprogramma gelegd.

Communicatie

De sleutel tot succes bij de aanpak van overmatig alcoholgebruik onder jongeren is het uitzenden van een eenduidige boodschap onder de 18 geen alcohol, daarboven verantwoord omgaan met alcohol en ouders zijn eerstverantwoordelijk. Naar analogie van de niet-roken campagnes (die tot een duidelijke cultuuromslag hebben geleid) luidt die boodschap voor ouders en opvoeders: *alcohol bij jongeren? Dat moeten we niet willen!* Voor de jongeren zelf: *(teveel) drinken is niet normaal!* En voor alle anderen, van beleidsmakers tot verstrekkers en handhavers: *alleen samen kunnen we grote gezondheids- en maatschappelijke schade voorkomen.*

Voor de communicatiestrategie bij dit plan betekent dat we kiezen voor maatwerk op basis van doel, doelgroep, behoeften en aanknopingspunten. En natuurlijk communiceren wij op momenten dat maatregelen uit dit plan een brede bekendheid verdienen. Ook dat draagt immers bij aan de gewenste *mindset*.

Mindset: het centrale thema bij deze boodschappen. In dit plan wordt dat thema op verschillende manieren opgepakt. Jongeren spelen daarin een hoofdrol, als boodschappers naar elkaar en naar hun ouders. Communicatie verloopt dan via hun eigen kanalen: elkaar ontmoeten, sociale media, de activiteiten die zij ontwikkelen. Anderen worden beter bereikt via *social marketing*: de toepassing van commerciële marketing concepten en technieken om positieve maatschappelijke of sociale veranderingen te bewerkstelligen. Daarbij wordt aangehaakt op de belevingswereld, activiteiten en behoeften van de betreffende doelgroep. Geen top-downboodschap, maar in gesprek gaan en samen ontdekken wat nodig is – en wat mogelijk is.

Deelprogramma A: draagvlak

In dit deelprogramma is de focus vooral gericht op het scheppen van draagvlak: onder de primaire doelgroepen jongeren en ouders, maar ook onder intermediaire groepen en verstrekkers van alcohol. Draagvlak kan worden gevonden door op het juiste moment en in de juiste context informatie over te dragen. Informatie die niet alleen aansluit bij de belevingswereld van betrokkenen, maar die ook 'landt' en verder worden uitgedragen. Voor jongeren geldt dan dat zij op hun 'eigen' wijze worden getriggerd en worden uitgedaagd op eigen verantwoordelijkheid en talent. Het uiteindelijke doel van het werken aan draagvlak is een andere normstelling: alcoholgebruik door jongeren is *niet* normaal – het is 'not done'.

A1 Draagvlak jongeren/ouders

	Wat gaat er gebeuren?	Wie?	Voor wie?	Indicator(en)	Planning	Dekking
A1.1	Kennisoverdracht, attitude-ontwikkeling en weerbaarheidsversterking	VNN St. Terwille ism scholen	Groep 8 BaO, klas 2 VO	Aantal activiteiten/ bereik jeugd	2013-2016	Budget SGiS, Budget Gezonde & Veilige School
A1.2	Alcohol is thema bij (groeps)-contactmomenten JGz	GGD/JGz	Groep 7 BaO, Klas 2 VO	Aantal bereikte kinderen	2013-2016	Gemeentelijke bijdrage GGD/JGz
A1.3	Voorlichtingsavond voor ouders n.a.v. overgang kind naar VO	GGD/JGz + GB i.s.m. scholen	Ouders	Aantal georganiseerde avonden	2014-2016	Gemeentelijke bijdrage GGD/JGz
A1.4	Alcohol meenemen als thema in 'Scoren voor gezondheid'	Gemeente, FC Groningen	Deelnemers	Alcohol is blijvend aan de orde	2013-2016	Geen meerkosten
A1.5	Integraal alcohol/drugsproject: theater, spreekuren, ouders betrekken, vroegsignalering	Alfacollege i.s.m. GGD, VNN e.a.	Leerlingen, leiding, leerkrachten	Projectplan gerealiseerd	2013-2016	Budget SGiS, externe (onderwijs)-fondsen
A1.6	Jongerenactie 'van 16 naar 18 – Makiukzat' (ontwerpwedstrijd rond verhoging alcoholleeftijd)	Jongeren-teams VO + MBO; ext. projectleiding	Jongeren 12-18 jaar	Aantal deelnemende teams	2013-2014	Externe fondsen, sponsoring, Budget SGiS
A1.7	Theaterproject voor alle VO-scholen: voorstellingen in Grand Theatre i.c.m. preventieaanbod binnen VO (o.m. ouders betrekken)	Theater De Noorderlingen i.s.m. scholen VO VNN e.a.	Leerlingen VO groep 2	Aantal deelnemers, Inbedding op scholen	2015	Budget SGiS, budget cultuur-educatie met kwaliteit, externe fondsen
A1.8	Alcohol is thema in de Maand van Liefde & Genot	GGD, Sense, VNN	Jongeren VO	Thema is gerealiseerd	2014	Bijdrage vanuit budget SGiS
A1.9	Ontwikkeling businesscase voor door jongeren gedreven alcohol-rook en drugsvrij café	Jimmy's, gemeente, externe adviseur	Jongeren 12-18 jaar	Onderzoek is afgerond	2013-2014	Bijdrage vanuit budget SGiS

Toelichting

Dit is het deel van het uitvoeringsprogramma waarin jongeren een hoofdrol spelen, ook als brug naar hun ouders. Het bevat één maatregel die wordt voortgezet (A1.1), en negen kleinere en grotere nieuwe activiteiten. Een korte toelichting per onderdeel:

A1.2, kennisoverdracht: de JGz heeft in het basisonderwijs vaste contactmomenten, ook in groep 7 (10-11 jarigen). Dit moment kan zowel individueel als collectief worden ingevuld met o.m. leefstijlthema's. Afgesproken is dat alcohol daar, al dan niet in het kader van weerbaarheidsversterking bij wordt betrokken. In het VO zal alcoholpreventie mede invulling vormen van het nieuwe, wettelijk verplichte contactmoment 14+.

A1.3, voorlichting ouders BaO: na de overgang van basis- naar voortgezet onderwijs verandert er ook voor ouders veel. Van belang is dat zij met hun kind blijven praten over alle nieuwe ervaringen, waaronder de verleiding om alcohol te drinken. Om ouders daar beter op toe te rusten wordt een proef gedaan met het organiseren van avonden waar ook alcoholvoorlichting wordt gegeven.

A1.4, scoren voor gezondheid: dit is een samenwerkingsverband tussen de gemeente en FC Groningen, waarin kinderen uit lagere SES-wijken worden gemotiveerd tot een gezondere leefstijl. Sport, voeding en bewegen zijn de belangrijkste thema's, maar ook alcohol zal aandacht krijgen.

A1.5, alcohol- en drugsproject Alfacollege: het alcoholgebruik van MBO-leerlingen is zeer hoog, met onder meer gevolgen voor de leerprestaties en veiligheid op school. In een integraal project op alle vestigingen wordt deze problematiek bespreekbaar gemaakt en worden afspraken gemaakt over schoolbeleid. Theater, gemaakt en gespeeld door leerlingen, is de basis maar ook ouders worden betrokken.

A1.6, van 16 naar 18 – Maklukzat: in navolging van de provincie Drenthe zal Maklukzat onder de vlag van het convenant Alcohol&Jongeren ook in de provincie Groningen worden ontwikkeld. Het thema voor dit project is ontleend aan de komende verhoging van de wettelijke alcoholleeftijd. In het project verwerken jongeren dit thema per VO-school in een ontwerp voor een campagne, met aan het eind een provinciale contest.

A1.7, theaterproject: het concept voor dit project is nog in ontwikkeling. Basis is een voorstelling door de Noordelingen in het Grand Theatre, voor in principe alle 2de klassen van het VO. Daaromheen zal een educatief traject worden uitgevoerd waarin leerlingen zelf met het thema alcohol in een creatieve werkvorm aan de slag gaan. Ook hier zullen ouders worden betrokken, evenals samenwerkingspartners als VNN.

A1.8, Maand van Liefde & Genot: een jaarlijkse periode van aandacht voor seksualiteit en relaties op een aantal VO-scholen. In 2014 zal alcohol hoofdthema zijn, in het bijzonder gekoppeld aan omgaan met elkaar.

A1.9, businesscase jongerencafé: onderzocht zal worden of het economisch en qua draagvlak haalbaar is om een alcohol- rook- en drugsvrij café voor- en door jongeren te realiseren. Voorbeeld hiervoor is het zeer succesvolle MasMascafé in Barcelona, waar een jonge ondernemer/eigenaar de zaak draait met een managementteam van jongeren tussen de 12 en 18 jaar. Een dergelijk café is een uitkomst voor jongeren die nu steeds vaker worden geweerd uit de reguliere Horeca.

A2 Draagvlak verstrekkers alcohol

	Wat gaat er gebeuren?	Wie?	Voor wie?	Indicator(en)	Planning	Dekking
A2.1	Informatieavonden voor ouders mbt uitgaansregels	Horeca KHN	Ouders + jongeren	Aantal avonden	2013-2016	Geen meerkosten
A2.2	Voorlichting m.b.t. nieuwe APV, i.c.m. workshop alcoholvrije cocktails	Horeca, VNN, GGD	Horeca-ondernemers	Voorlichting gerealiseerd	2013-2014	regulier
A2.3	IVA-training voor para-commerciële Horeca	Horeca, VNN, HvdS	Barmede-werkers	Aantal trainingen	2013-2014	Brede uitkering verslavingszorg

A2.4	Informatieavonden voor medewerkers supermarkten n.a.v. verhoging alcoholleeftijd	VNN, GGD, Ondernemers	Medewerkers supermarkten	Aantal bereikte supermarkten	2014	Budget SGiS
A2.5	Voorlichting aan studentenverenigingen mbt nieuwe DHW	Gemeente, GGD	Besturen en barpersoneel	Voorlichting gerealiseerd	2013	Geen meerkosten

Toelichting

De belangen van de reguliere Horeca zijn in het algemeen niet strijdig met de doelen van het beleid alcohol&jongeren. Wij willen hen stimuleren om overmatig alcoholgebruik (verder) te voorkomen. In de paracommerciële Horeca is de alcoholgerelateerde omzet vaak onmisbaar voor de exploitatie. Met begrip voor dat belang willen wij met maatwerk het draagvlak voor een mogelijk minder welkome boodschap (vervat in de nieuwe Drank en Horeca-verordening, opgenomen in de APV) vergroten. N.a.v. de verhoging van de alcoholleeftijd naar 18 jaar willen wij supermarktondernemers een informatieavond aanbieden. Een korte toelichting per onderdeel:

A2.1, Horeca-informatie aan ouders: dit gebeurt al op kleine schaal en is een goed middel om afspraken te maken tussen jongeren, hun ouders en uitgaansgelegenheden. Op deze avonden vertellen ondernemers over hun beleid t.a.v. jongeren onder de 18 en leren ouders meer over de uitgaanscultuur- en omgeving; dit bevordert het gesprek.

A2.2, Workshop alcoholvrije cocktails: de belangstelling voor alcoholvrije drankjes groeit, ook in de Horeca. Tijdens de workshop leren barmedewerkers niet alleen nieuwe drankjes te mixen, maar wordt ook informatie gegeven over effecten van alcohol en het beleid.

A2.3, IVA-training paracommerciële Horeca: in de nieuwe DHW worden hogere eisen gesteld aan verstrekkers van alcohol. Deze training wordt zo mogelijk aangeboden in combinatie met andere maatregelen (zie hiervoor bijvoorbeeld C2.4).

A2.4, informatieavonden supermarkten: vanuit de branche wordt al veel geïnvesteerd in scholing en training van medewerkers. In overleg met ondernemers wordt de behoefte aan ondersteuning bepaald en zo mogelijk vertaald naar activiteiten.

A2.5, Voorlichting aan studentenverenigingen: hoewel studenten buiten de doelgroep van het beleid alcohol&jongeren vallen worden met de grootste verenigingen gesprekken gevoerd over hun alcoholbeleid, mede in relatie tot de nieuwe DHW/APV.

A3 Draagvlak intermediairen

	Wat gaat er gebeuren?	Wie?	Voor wie?	Indicator(en)	Planning	Dekking
A3.1	Ontwikkeling handreiking alcohol onderwijs o.b.v. methodiek Gezonde School	GGD/GB	Scholen BaO, VO en MBO	Handreiking geïmplementeerd	2013-2014	Budget SGiS (materiële kosten)
A3.2	Scholen voeren actief beleid m.b.t. alcohol (i.h.k.v. Gezonde School)	BaO + VO, GGD/JGz	Scholen BaO, VO en MBO	Vastgesteld beleid	2014-2016	Geen meerkosten
A3.3	Brief aan ouderraden met aanbod informatieavond	Gemeente ism GGD/JGz /GB	Ouderraden alle scholen	Aantal reacties	2013-2014	Geen meerkosten
A3.4	Alcohol is agendapunt in bestuurlijk overleg gemeente - onderwijs	Portefeuillehouder onderwijs, GGD	Schoolbesturen	Gemaakte afspraken met besturen	2013-2014	Geen meerkosten
A3.5	Informatiebijeenkomsten voor Basiseenheden politie en BOA's	GGD, gemeente	Alle politie-medewerkers	Aantal bijeenkomsten	2013	Geen meerkosten

Toelichting

Voor effectief preventie- en handhavingsbeleid is een gedeelde 'sense of urgency' onmisbaar. Intermediären spelen daarbij een belangrijke rol. Onderwijs vormt het belangrijkste speelveld. In het kader van het convenant Alcohol&Jongeren in de provincie Groningen is afgesproken het onderwerp 'alcohol' te agenderen voor het bestuurlijk overleg tussen onderwijs en gemeenten. Tegelijkertijd worden onderwijsgevend en andere betrokkenen inhoudelijk gemotiveerd en ondersteund. I.s.m. de politie worden daarnaast mind-setbijeenkomsten georganiseerd. Een korte toelichting per onderdeel:

A3.1, handreiking: deze is bedoeld om onderwijsgevend en schooldirecties te helpen om integrale preventie- en handhavingsafspraken te maken. Naast inhoudelijke informatie worden in de handreiking best-practices beschreven en tips geboden. Scholen kunnen daarnaast desgewenst tegen kostprijs het boek 'Onze kinderen en alcohol' aanschaffen.

A3.2, actief beleid: Niet alleen voor VO en MBO, maar ook voor Basisonderwijs zijn afspraken over omgaan met alcohol belangrijk. Deze afspraken moeten echter gedragen worden en aansluiten bij de dagelijkse praktijk op school. De methodiek 'de Gezonde School' is daarom een bij uitstek geschikt kader om deze afspraken te maken.

A3.3, brief aan ouderraden: deze maatregel werkt ondersteunend aan de maatregelen A3.1 en A3.2 en is bedoeld om ouders te informeren én het gesprek op school te bevorderen.

A3.4, alcohol op agenda bestuurlijk overleg: voor effectief beleid is het belangrijk om op alle niveau's, dus ook het bestuurlijke, een gemeenschappelijke 'mindset' te creëren. In het bestuurlijk overleg tussen gemeente en onderwijs kan worden verkend hoe, en onder welke condities, het onderwerp op school het beste kan worden aangesneden.

A3.5, informatie politie: naast het delen van informatie (over bijvoorbeeld de rol van de politie in de nieuwe DHW of HALT-afdoening) zijn deze bijeenkomsten ook bedoeld om samen na te denken over concrete bijdragen vanuit de politie. Te denken valt aan gerichte acties, bijvoorbeeld ingangscorollen of het opleggen van een HALT-afdoening.

Deelprogramma B: (vroeg)signalering en zorg

Voorkomen van (overmatig) alcoholgebruik is natuurlijk het beste, en tijdige signalering van uit de hand lopend gebruik is dan 'second-best'. Bij vroegsignalering wordt de link gelegd tussen collectieve preventie (voorlichting/kennisoverdracht, educatie en het 'gevoelig' worden voor signalen) en individuele zorg. Als het dan toch mis gaat is de zorg, hoewel geen directe gemeentelijke taak, ook onze zorg. Dan moet er een sluitende keten geborgd zijn, met daarin maximale verbindingen tussen curatie en preventie.

B1 (vroeg)signalering en zorg jongeren/ouders

	Wat gaat er gebeuren?	Wie?	Voor wie?	Indicator(en)	Planning	Dekking
B1.1	On-line informatie via chatservice	VNN, St. Terwille	Jongeren 12-18	Aantal gesprekken	2013-2016	Regulier
B1.2	Sluitende ketenaanpak na alcoholintoxicatie, incl. preventie	Ziekenhuizen, VNN, Jeugdzorg	Jongeren 12-18	Protocol beschikbaar en nageleefd	2013-2016	Reguliere financiering zorg

B1.3	Aanspreken ouders na incident met dronkenschap kind + indien nodig vervolgetraject	Politie	Ouders van dronken jongeren	Uitvoering gemaakte afspraken	2013-2016	Regulier
-------------	--	---------	-----------------------------	-------------------------------	-----------	----------

Toelichting

Basisvoorwaarden voor gedragsverandering zijn het beschikbaar en bereikbaar zijn van kennis en informatie, en het aanwenden van een incident met (overmatig) alcoholgebruik om erger te voorkomen. Op internet is veel informatie te vinden, maar er is meer nodig. Een korte toelichting per onderdeel:

B1.1, chatservice: zowel Verslavingszorg Noord Nederland als Stichting Ter Wille bieden on-line gespreksmogelijkheden aan voor jongeren of ouders met vragen/problemen.

B1.2, ketenaanpak na alcoholintoxicatie: als een jongere in coma is geraakt door overmatig alcoholgebruik is goede nazorg voor alle betrokkenen van groot belang. In Groningen zijn hierover afspraken gemaakt in het protocol 'alcoholintoxicatie' van ziekenhuizen, VNN en Jeugdzorg/AMK. Preventie gericht op de betrokken jongere én zijn/haar ouders is een integraal onderdeel van deze 'alcoholpoli'.

B1.3, aanspreken ouders: wanneer een jongere onder invloed op straat wordt aangetroffen en de politie betrokken raakt volstaat deze niet met het waarschuwen van de ouders of het thuis (doen) afleveren van de jongere, maar gaat in gesprek en schakelt zo nodig hulpinstanties in.

B2 (vroeg)signalering en zorg verstrekkers alcohol

	Wat gaat er gebeuren?	Wie?	Voor wie?	Indicator(en)	Planning	Dekking
B2.1	Training voor barmedewerkers ('Barcode')	Horeca, KHN, VNN	Barmedewerkers	Aantal trainingen en deelnemers	2014-2015	Budget SGIS

Toelichting

Tijdens openingsuren moet volgens de DHW in een alkoholschenkend Horecabedrijf minimaal één persoon aanwezig zijn, die de Verklaring Sociale Hygiëne in bezit heeft. Andere barmedewerkers staan echter nogal eens onvoorbereid achter de bar.

B2.1, Barcode: in deze cursus wordt medewerkers van horecabedrijven geleerd wat zij kunnen doen om riskant gebruik van alcohol en drugs te voorkomen of te beperken. Voorafgaand aan de cursus is het van belang dat er met de horecaonderneming een gesprek plaatsvindt over beleid, regels en opzet van de cursus.

B3 (vroeg)signalering en zorg intermediairen

	Wat gaat er gebeuren?	Wie?	Voor wie?	Indicator(en)	Planning	Dekking
B3.1	in ZAT's en CJG's wordt beleid t.a.v. alcoholgebruik jongeren besproken	GGD/JGz + GB	Medewerkers ZAT en CJG	Thema is aan de orde geweest	2013-2016	Regulier
B3.2	Training en/of e-learning vroegsignalering	GGD/JGz + GB, Onderwijs, VNN, St.Terwille	Medewerkers GGD/JGz, MJD, Jeugdzorg onderwijs e.a.	Gerealiseerde bijscholing	2013-2016	Regulier

Toelichting

Voor effectief alcoholbeleid is 'mindset' bij alle betrokkenen het fundament. Vanuit een gedeeld besef van de ernst van de problematiek wordt de focus aangescherpt en wordt (vroeg)signalering haalbaarder. Een korte toelichting per onderdeel:

B3.1, ZAT en CJG: hierbij gaat het er om dat alcohol een vast aandachtspunt wordt, al dan niet aan de hand van concrete casuïstiek. Hoe reageren de betrokken instellingen op incidenten, en wat kunnen zij bijdragen aan preventie? Hoe betrekken zij de ouders?

B3.2, vroegsignalering: bewustwording van de problematiek is voorwaarde voor het 'zien' van de tekenen van overmatig alcoholgebruik. Het trainingsaanbod wordt gedaan aan professionals en onderwijsgevenden cq. onderwijsondersteuners (zoals conciërges).

Deelprogramma C: regelgeving

Jongeren hebben grenzen nodig en zoeken die vaak zelf op. Ouders moeten die grenzen stellen en bewaken. Regels kunnen hen daarbij, mits ze worden gehandhaafd, helpen maar ook de maatschappij beschermen tegen schade die voortvloeit uit alcoholmisbruik. In de nieuwe Drank- en Horecawet vinden gemeenten meer mogelijkheden tot het opstellen van spelregels en het invullen van de APV dan voorheen. Regelgeving is niet alleen iets van de overheid - regels worden behalve in wet of verordening, vaak ook op vrijwillige basis gesteld. De verantwoordelijkheid voor het tegengaan van (overmatig) alcoholgebruik is daarmee een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

C1 regelgeving jongeren/ouders

	Wat gaat er gebeuren?	Wie?	Voor wie?	Indicator(en)	Planning	Dekking
C1.1	Opstellen regels mbt alcohol op school (i.h.k.v. Gezonde School)	Onderwijs, GGD/GB	Scholen Bao+VO	Aantal scholen met regels	2013-2016	regulier

Toelichting

Hiervoor wordt verwezen naar de toelichting bij maatregel A3.2, actief beleid op school in het kader van de methodiek de Gezonde School.

C2 regelgeving verstrekkers alcohol

	Wat gaat er gebeuren?	Wie?	Voor wie?	Indicator(en)	Planning	Dekking
C2.1	Voorstel regulering prijsacties in APV, i.c.m. zelfregulering Horeca	Gemeente	Ondernemers Horeca	Bepaling opgenomen in APV	2013	Regulier
C2.2	Modelcontract m.b.t. alcoholgebruik tijdens schoolfeesten in Horeca	Scholen, Horeca, met ondersteuning gemeente	Leerlingen scholen	Gerealiseerde contracten	2014-2016	Regulier
C2.3	Keurmerk mbt alcohol-verstrekking voor sportverenigingen	Sportverenigingen, HvdS, GGD/Gb	Besturen sportverenigingen	Aantal uitgereikte keurmerken	2013-2014	Budget SGiS
C2.4	Onderzoeken kansen voor alcoholmatiging in evenementenbeleid	Gemeente	Organisatoren evenementen	Maatregelen in vergunning opgenomen	2013-2016	Regulier

Toelichting

Regelgeving voor verstrekkers van alcohol wordt grotendeels opgenomen in de aangepaste APV op grond van de nieuwe Drank- en Horecawet. Soms is er echter meer mogelijk en biedt de verordening kansen om in overleg tussen alle betrokken partijen aanvullende afspraken te maken. Een korte toelichting per onderdeel:

C2.1, regulering prijsacties: dit betreft de zogeheten ‘happy hours’ waarbij alcoholische consumpties tegen gereduceerde prijs worden aangeboden. Deze maatregel wordt gedragen door de Horeca (die wel aandringt op het tegengaan van oneerlijke mededinging van sportkantines, studentenverenigingen etc.) en wordt uitgewerkt in de later vast te stellen aangepaste APV c.q. verordening op de paracommercie.

C2.2, modelcontact schoolfeesten: scholen organiseren hun feesten vaak in reguliere Horecalocaties, waarbij de ondernemer/vergunninghouder verantwoordelijk is. Niet altijd is duidelijk waar de grenzen van die verantwoordelijkheid liggen. Het maken van goede afspraken in een ‘contract’ wordt bevorderd door een model hiervoor aan te bieden.

C2.3, keurmerk sportverenigingen: sportverenigingen met een eigen kantine vallen onder de DHW/APV waarin regels worden gesteld t.a.v. het omgaan met alcohol. Sport en alcohol is een minder gelukkige combinatie, en aanvullende maatregelen zijn nodig. Het Huis voor de Sport heeft een keurmerk ontwikkeld met als basis een set vrijwillige afspraken. Het keurmerk staat voor een alcoholbewuste vereniging en heeft, zo leert de ervaring elders, een promotionele meerwaarde.

C2.4, maatregelen in evenementenvergunning: bij de vergunningverlening voor evenementen worden al voorwaarden gesteld t.a.v. verstrekking van alcohol. Ervaringen in andere gemeenten wijzen uit dat meer mogelijk is op het gebied van preventie. In het professionaliseringstraject evenementenbeleid wordt hier op ingegaan.

C3 regelgeving intermediairen

Toelichting

Regelgeving is – als het gaat om uitwerking van wetgeving- is voorbehouden aan de overheid, in dit verband de gemeente. Om die reden zijn hier geen maatregelen opgenomen.

Deelprogramma D: handhaving

Het stellen van regels zonder deze consequent in de praktijk te hanteren is weinig zinvol. Ook handhaving is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van (lokale) overheid, haar partners en de verstrekkers van alcohol. Het uitgangspunt daarbij is dat wij te allen tijde escalatie willen voorkomen, maar tegelijkertijd ook duidelijk willen zijn: hier ligt onze grens. Deze insteek gaat had-in-hand met het genereren van begrip voor noodzakelijke maatregelen of sancties – waarmee het draagvlak voor niet alleen de handhavingspraktijk, maar ook voor ons beleid is gediend.

D1 handhaving jongeren/ouders

	Wat gaat er gebeuren?	Wie?	Voor wie?	Indicator(en)	Planning	Dekking
D1.1	Educatieve afdoening via HALT i.p.v. boete bij overtreding alcoholregels	Politie, OM, HALT, VNN	Jongeren 18-	Aantal HALT-afdoeningen	2013-2016	regulier
D1.2	In het nog op te stellen handhavingsprogramma ex DHW worden afspraken opgenomen over controle op onrechtmatig alcoholgebruik door jongeren <18	Gemeente i.o.m. GGD, Politie, Halt etc.	Jongeren 18-	Gemaakte en vastgestelde afspraken in handhavingsprogramma	2013-2-14	regulier
D1.3	Vrijwillig 'blazen' tijdens uitgaan en evenementen, met terugkoppeling %	Jongeren, GGD/GB, VNN, i.o.m. politie	Jongeren 18-	Aantal gerealiseerde testen	2014-2016	Budget SGiS

Toelichting

Handhavingsmaatregelen die gericht zijn op jongeren, maar ook op hun ouders, zijn veel effectiever als daar ook een educatieve component aan wordt gekoppeld. In dit blok zijn dan ook vier maatregelen opgenomen die verder gaan dan 'kale' afdoening van overtredingen. In één geval spelen jongeren zelf de hoofdrol. Een korte toelichting:

D1.1, HALT-afdoening: bij overtreding van het verbod tot het in bezit hebben van alcohol in de openbare ruimte kan de politie hiervoor een boete uitschrijven. Effectiever is het echter om een proces-verbaal op te maken met een aanwijzing voor HALT-afdoening. HALT heeft hiervoor, samen met VNN een speciaal programma ontwikkeld.

D1.2, afspraken in handhavingsprogramma: dit programma vormt een uitwerking van de nog vast te stellen wijziging van de APV, noodzakelijk geworden door de nieuwe DHW. In dit programma worden een aantal speerpunten opgenomen, waaronder maatregelen om onrechtmatig gebruik van alcohol door jongeren te signaleren en aan te pakken. De regie ligt daarbij bij de gemeente, de uitvoering bij de politie en de door de gemeente aangestelde BOA's. Ook wordt waar mogelijk en zinvol een educatieve component toegevoegd. Door publiciteit te geven aan acties ontstaat een bredere impact.

D1.4: blazen tijdens uitgaan: deze maatregel berust op een door jongeren zelf ontworpen 'app', gekoppeld aan een (educatieve) website. Het idee is dat jongeren zelf tijdens het uitgaan jongeren vragen te 'blazen'. Via de app kunnen zij dan de volgende dag de score, en informatie over de eventuele schadelijke effecten van hun alcoholgebruik terugvinden. Deze actie wordt uitgevoerd met medeweten van, maar buiten verantwoordelijkheid van overheid en handhavers (politie, BOA's): jongeren onder de 18 mogen immers niet drinken of alcohol in bezit hebben. Dit is dan ook alleen een educatieve activiteit voor en door jongeren.

D2 handhaving verstreckers alcohol

	Wat gaat er gebeuren?	Wie?	Voor wie?	Indicator(en)	Planning	Dekking
D2.1	'Hot spots' in kaart brengen m.b.v. jongeren	Gemeente	(paracommerciële) Horeca, detailhandel	Actueel overzicht 'Hot spots'	2013-2016	Regulier
D2.2	Toezicht op verkoop alcohol 18- door (paracommerciële) Horeca en detailhandel	Gemeente	(paracommerciële) Horeca, detailhandel	Aantal contrôles	2014-2016	Regulier

Toelichting

De nieuwe Drank- en Horecawet is voor een belangrijk deel gericht op het tegengaan van alcoholgebruik onder jongeren (nu 16 jaar voor zwak-alcoholische drank en 18 jaar voor sterke drank, m.i.v. 2014 18 jaar voor beide categorieën). Handhaving van de vergunningsvoorwaarden ex-DHW is sinds 1 januari 2013 een taak voor de gemeente, die daartoe BOA's opleidt en aanstelt. Jongeren kunnen in dit verband aanvullende taken uitvoeren. Een korte toelichting per onderdeel:

D2.1 Hot spots: BOA's weten over het algemeen welke (paracommerciële) Horec-lokaliteiten of andere verkooppunten zich niet of niet altijd aan de vergunningsvoorwaarden houden. Een pool van jongeren die werken onder toezicht van de BOA's (mystery-guests) kan helpen deze kennis actueel te houden. Daarmee kan de handhavingscapaciteit zo efficiënt en effectief mogelijk worden benut.

D2.2, toezicht: voor de volledigheid opgenomen. Het betreft hier de reguliere handhavingsprogramma van de gemeente op grond van de DHW.

D3, handhaving intermediairen

Dit laatste blokje van de gehanteerde matrix is niet van toepassing.

CONCEPT

Taaktoedeling per speler

De maatregelen hierboven zijn integraal beschreven vanuit de onderscheiden taakvelden. In deze paragraaf worden ze samenvattend beschreven vanuit het perspectief van de verschillende verantwoordelijkheden.

Jongeren spelen in dit plan een hoofdrol, ook als informant van ouders. Jongeren nemen zelf verantwoordelijkheid, bijvoorbeeld in een campagne-ontwerpwedstrijd of bij het opzetten van een alcohol- rook- en drugsvrij café. Of bij vrijwillige handhavingsactiviteiten zoals het opsporen van hot-spots en vrijwillig 'blazen' bij het uitgaan.

De gemeente heeft naast een regietaak ook een verordenende en een handhavingstaak, bijvoorbeeld in relatie tot evenementen. Bovendien heeft de gemeente vanuit haar verantwoordelijkheid voor de volksgezondheid ook een preventieve taak. Deze is voor deel belegd bij de GGD (i.c. de Jeugdgezondheidszorg), maar ook bij veldorganisaties.

De politie heeft zich verbonden aan enkele specifieke punten. Intern gaat het daarbij vooral om *mindset*, extern om (bijdragen aan) handhavingstaken. De (beperkte) capaciteit moet zo effectief en efficiënt mogelijk worden benut; in dit plan wordt daarom de voorkeur gegeven aan gerichte acties, samen met andere spelers.

De GGD heeft een tweeledige rol. Enerzijds is zij, uit hoofde van haar relatie met de gemeente, regievoerder bij dit uitvoeringsprogramma. Anderzijds levert de GGD in haar rol van uitvoeringsorganisatie een belangrijke bijdrage aan (collectieve) preventie, in het bijzonder in de relatie met het onderwijs.

Het onderwijs is niet alleen een belangrijke 'vindplaats' van de doelgroepen jongeren en hun ouders, maar ook een belangrijke intermediaire speler. In dit plan stimuleren en ondersteunen we scholen om interne beleidsregels opstellen, o.m. voor schoolfeesten. Ook hier is *mindset* een belangrijke opdracht, naast tijdige signalering en activiteiten.

Instellingen voor verslavingszorg kunnen op veel fronten hun professionele bijdrage leveren. Dat geldt onder meer voor activiteiten op school, maar ook voor ondersteuning bij activiteiten van anderen zoals politie, GGD en Horeca. Daarnaast hebben zij een rol in de rechtstreekse individuele hulp aan jongeren.

De (paracommerciële) Horeca heeft, binnen de context van de Drank- en Horecawet en de bijbehorende vergunningen, een eigen verantwoordelijkheid aan het voorkomen van (overmatig) alcoholgebruik door jongeren onder 18. Daarbij werkt deze branche samen met andere spelers, bijvoorbeeld bij ingangscodes en bewustwording.

De sportsector, waar alcohol economisch én cultureel een belangrijke rol speelt, wordt uitgedaagd om in een project van het Huis voor de Sport vrijwillig afspraken te maken over alcoholbeperking voor jongeren. FC Groningen en gemeente nemen het thema mee in 'Scoren voor Gezondheid'.

Cultuur wordt in het plan gezien als een belangrijk instrument om jongeren met de problematiek bezig te laten zijn. De Noordelingen bereidt een theaterproject voor, met een culturele en educatieve inbedding in het onderwijs. Theater voor en door leerlingen is ook de basis van een integraal alcohol- en drugsproject op het Alfacollege.

Sturing

Het beleid alcohol&jongeren is niet alleen integraal, maar ook complex beleid. Voor de uitvoering betekent dat dat vele belangen met elkaar in overeenstemming moeten worden gebracht om het 'grote' doel te bewerkstelligen: jongeren onder de 18¹ drinken niet. Behalve een gemeenschappelijk denk- en doekader is dan regie op de uitvoering essentieel. Ook vanuit de geconsulteerde organisaties is hier bij herhaling op gewezen en om gevraagd; dit duidt op een groot commitment met de problematiek.

Uitgangspunt bij de sturing van dit programma is de zelfstandige verantwoordelijkheid van alle partijen die binnen het bestek van hun taakstelling bijdragen leveren aan de uitvoering. Vanuit de gemeente mogen zij daarbij de nodige coördinerende en regisserende inspanningen verwacht. Daarom wordt voor de looptijd van dit plan 0,4 fte aan coördinatie en ondersteuning vrijgemaakt, boven op de reguliere inzet op de terreinen van volksgezondheid, openbare orde en veiligheid, sport, cultuur en onderwijs.

De uitvoerende regie wordt belegd bij de GGD in haar hoedanigheid van beleidsdienst voor de gemeente Groningen, en wordt gekoppeld aan het programma Samen Gezond in Stad. Binnen het programmamanagement van SGiS vindt de in- en externe afstemming plaats. SGiS valt als integraal programma onder de eindverantwoordelijkheid van het GMT dat daarmee ook de eindregie over het uitvoeringsprogramma 'de maat is vol' in handen heeft.

---

¹ In dit plan wordt uitgegaan van verhoging van de alcoholleeftijd van 16 naar 18, in te voeren in 2014

Financieel overzicht

	Wat gaat er gebeuren?	2013	2014	2015	2016	Dekking
A1.1	Kennisoverdracht, attitude-ontwikkeling en weerbaarheidsversterking	18.000.-	X	X	X	Budget Gezonde & Veilige School (t/m 2013)
		10.000.-	10.000.-	10.000.-	10.000.-	Budget SGiS
A1.2	Alcohol is thema bij (groeps)-contactmomenten JGz	regulier	regulier	regulier	regulier	Gemeentelijke bijdrage JGz
A1.3	Voorlichtingsavond voor ouders bij overgang kind →VO	x	regulier	regulier	regulier	Gemeentelijke bijdrage JGz
A1.4	Alcohol meenemen als thema in 'Scoren voor gezondheid'	regulier	regulier	regulier	regulier	Geen meerkosten
A1.5	Integraal alcohol/drugsproject: theater, spreekuren, ouders betrekken, vroegsignalering	5000.-	5000.-	5000.-	5000.-	Budget SGiS
A1.6	Jongeren campagne 'van 16 naar 18 – Maklukzat' (campagne-ontwerpwedstrijd)	5000.-	10.000.- +?	750.-	12.500.- +?	Budget SGiS, aangevuld met externe fondsen; sponsoring
A1.7	Theaterproject voor alle VO-scholen: voorstellingen in Grand Theatre i.c.m. preventie-aanbod binnen VO	x	x	20.000.-	x	Budget SGiS budget cultuureducatie met kwaliteit, externe fondsen
A1.8	Alcohol is thema in de Maand van Liefde & Genot	x	regulier	x	x	Regulier
A1.9	Haalbaarheidsonderzoek naar door jongeren gedreven alcohol-rook en drugsvrij café	1500.-	1500.-	x	x	Budget SGiS; ondersteuning vanuit Economische Zaken

	Wat gaat er gebeuren?	2013	2014	2015	2016	Dekking
A2.1	Informatieavonden voor ouders mbt uitgaansregels	regulier	regulier	regulier	regulier	Geen meerkosten
A2.2	Voorlichting mbt nieuwe APV, i.c.m. workshop alcoholvrije cocktails	regulier	750.-	regulier	regulier	Budget SGiS
A2.3	IVA-training voor para-commerciële Horeca	regulier	regulier	regulier	regulier	Brede uitkering verslavingszorg
A2.4	Informatieavonden voor medewerkers supermarkten n.a.v. verhoging alcoholleeftijd	x	750.-	x	x	Budget SGiS
A2.5	Voorlichting aan studentenverenigingen mbt nieuwe DHW	regulier	x	x	x	Geen meerkosten

	Wat gaat er gebeuren?	2013	2014	2015	2016	Dekking
A3.1	Ontwikkeling handreiking alcohol voor onderwijs o.b.v. methodiek de Gezonde School	500.-	x	x	x	Budget SGiS (alleen materiële kosten)
A3.2	Scholen voeren actief beleid t.a.v. omgaan met alcohol	x	regulier	regulier	regulier	Geen meerkosten
A3.3	Brief aan ouderraden met aanbod informatieavond	regulier	regulier	regulier	regulier	Geen meerkosten
A3.4	Alcohol is agendapunt in bestuurlijk overleg gemeente - onderwijs	regulier	regulier	x	x	Geen meerkosten
A3.5	Informatiebijeenkomsten Basiseenheden politie + BOA's	regulier	x	x	x	Geen meerkosten

	Wat gaat er gebeuren?	2013	2014	2015	2016	Dekking
B1.1	On-line informatie via chatbox	regulier	regulier	regulier	regulier	Geen meerkosten
B1.2	Sluitende ketenaanpak na alcoholintoxicatie, incl. preventie	regulier	regulier	regulier	regulier	Reguliere financiering zorg
B1.3	Aanspreken ouders na incident met dronkenschap/evt. vervolg	regulier	regulier	regulier	regulier	Geen meerkosten

	Wat gaat er gebeuren?	2013	2014	2015	2016	Dekking
B2.1	Training barmedewerkers	x	500.-	500.-	x	Budget SGiS

	Wat gaat er gebeuren?	2013	2014	2015	2016	Dekking
B3.1	in ZAT's en CJG's wordt beleid t.a.v. alcoholgebruik besproken	regulier	regulier	regulier	regulier	Geen meerkosten
B3.2	Training en/of e-learning vroegsignalering	regulier	regulier	regulier	regulier	Geen meerkosten

	Wat gaat er gebeuren?	2013	2014	2015	2016	Dekking
C1.1	Opstellen regels mbt alcohol op school	regulier	regulier	regulier	regulier	Geen meerkosten

	Wat gaat er gebeuren?	2013	2014	2015	2016	Dekking
C2.1	Regulering prijsacties Horeca	regulier	regulier	regulier	regulier	Geen meerkosten
C2.2	Regels mbt alcohol tijdens schoolfeesten in contracten school-Horeca	x	regulier	regulier	regulier	Geen meerkosten
C2.3	Keurmerk m.b.t. alcoholverstreking voor sportclubs	7500.-	7500.-	2500.-	x	Budget SGiS
C2.4	Maatregelen voor alcoholmatiging opnemen in vergunning evenementen	regulier	regulier	regulier	regulier	Geen meerkosten

	Wat gaat er gebeuren?	2013	2014	2015	2016	Dekking
C3.1	Aanpassing APV n.a.v. nieuwe DHW	regulier	x	x	x	Geen meerkosten
C3.2	Vergunningenbestand ex- DHW op orde brengen	regulier	x	x	x	Geen meerkosten

	Wat gaat er gebeuren?	2013	2014	2015	2016	Dekking
D1.1	Educatieve afdoening via HALT i.p.v. boete bij overtreding alcoholregels	regulier	regulier	regulier	regulier	Geen meerkosten
D1.2	Afspraken over handhavingsmaatregelen in het handhavingsprogramma	x	1250.-	1250.-	1500.-	Reservering voor educatieve component bij handhavingsactiviteiten Budget SGiS
D1.3	Vrijwillig 'blazen' tijdens uitgaan en evenementen	500.-	1500.-	1500.-	1500.-	Budget SGiS

	Wat gaat er gebeuren?	2013	2014	2015	2016	Dekking
D2.1	'Hot spots' in kaart brengen m.b.v. jongeren	x	500.-	500.-	x	Budget SGiS
D2.2	Toezicht op verkoop alcohol 18-door Horeca/detailhandel	regulier	regulier	regulier	regulier	Geen meerkosten

Afkortingenlijst

AMK	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
BaO	Basis Onderwijs
BOA	Bijzonder Opsporings Ambtenaar
CJG	Centrum voor Jeugd & Gezin
DHW	Drank- en Horecawet
GB	Gezondheids Bevordering
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheids Dienst
HALT	Het ALternatief
HvdS	Huis voor de Sport
IVA	Instructie Verantwoord Alcoholschenken
JGz	Jeugdgezondheidszorg
KHN	Koninklijke Horeca Nederland
MBO	Middelbaar beroeps Onderwijs
SES	Sociaal Economische Status
Sense	(centrum voor seksuele gezondheid)
SGiS	Samen Gezond in Stad
VNN	Verslavingszorg Noord Nederland
VO	Voortgezet Onderwijs
ZAT	Zorg Advies Team